

les 1 **Vuur uit de aarde**

De Etna is de hoogste **vulkaan** van Europa.

Een vulkaan is een berg met een **krater**.

Een krater is een opening waaruit bij een uitbarsting vuur, as en stenen komen. De Etna is een **actieve vulkaan**.

Er vinden nog regelmatig uitbarstingen plaats.

De Fuji is een **dode vulkaan** in Japan. Hij is sinds 300 jaar niet meer actief. Elk jaar bezoeken duizenden mensen deze berg.

Ngorongoro is een natuureservaat in Tanzania. Het is aangelegd in een krater van een dode vulkaan.

les 2 **Italië en de Balkanlanden**

Je hebt de belangrijkste plaatsen van Italië geleerd. Ook heb je geleerd welke landen in de Balkan liggen en wat hun hoofdsteden zijn.

les 3 **Vulkanen**

Binnen in de aarde zit **magma**. Dat is een gloeiend hete massa die zo warm wordt dat er druk ontstaat. Het magma wil naar buiten en zoekt een weg door de **aardkorst** naar boven. Via de **kraterpijp** en de **krater** komt het magma naar buiten. Magma dat naar buiten komt, heet **lava**. Samen met de lava komt ook as naar buiten. As en lava vallen terug op de aarde en bedekken de hellingen van de vulkaan. Zo wordt de vulkaan steeds hoger.

Door de uitbarstingen van de vulkaan verandert het landschap. Soms wordt een stuk van de vulkaan weggeblazen of komen er nieuwe kraters bij.

Voor de mensen die in de buurt wonen, kan een uitbarsting grote gevolgen hebben. Soms kunnen hele dorpen worden verwoest. Ze kunnen zelfs onder lava en as verdwijnen, zoals Pompeji. Maar lava en as maken de grond ook vruchtbaar. Er zitten veel voedingsstoffen voor planten in. Daarom wonen boeren graag op de vulkaanhellingen.

De aardkorst bestaat uit verschillende platen. Tussen die platen liggen spleten. Dat zijn zwakke plekken waar het magma gemakkelijk door naar buiten kan. Zo ontstaan vulkanen. Je vindt vulkanen dan ook vooral aan de randen van de platen. Soms spuit er heet water en stoom uit een spleet in de aardkorst omhoog. Dit heet een **geiser**.

les 4 **De Etna**

De Etna is al vaak uitgebarsten. Elke keer stroomde de lava langs een andere weg naar beneden. Na eeuwen is deze lavagrond erg vruchtbaar. Daarom leggen boeren akkers aan op de plaatsen waar lang geleden lavastromen hebben gelopen.

De Etna heeft verschillende kraters en kraterpijpen. Sommige zijn uitgedoofd. Je kunt er gewoon doorheen lopen.

Vragen

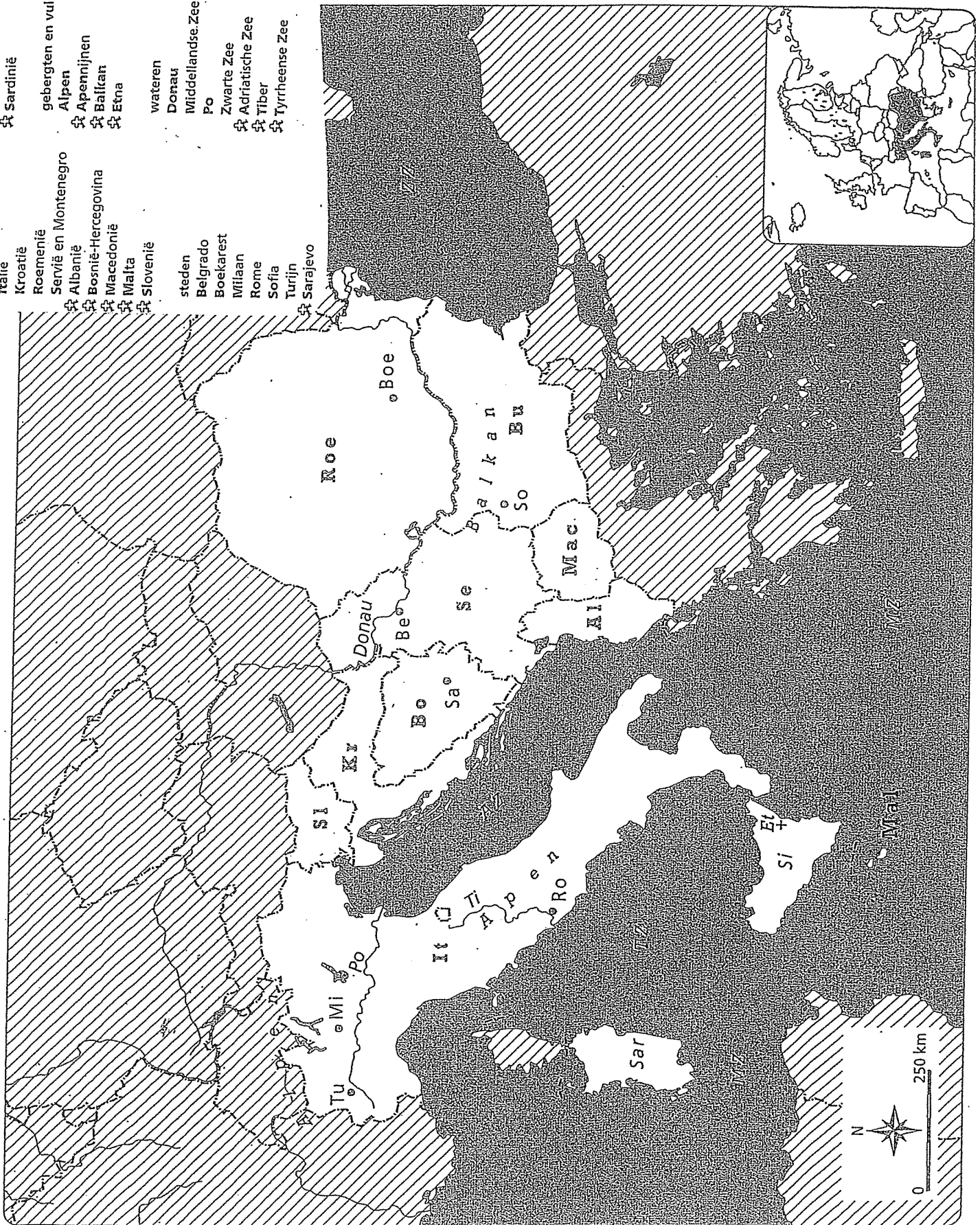
- 1 Wat is een vulkaan?
- 2 Wat is een krater?
- 3 Wat is het verschil tussen een actieve en een dode vulkaan?
- 4 Waar ontstaan vulkanen?
- 5 Hoe ontstaat een vulkaan?
- 6 Hoe wordt magma genoemd als het naar buiten komt?
- 7 Wat voor vulkaan is de Etna?

Antwoorden

- 1 *Een vulkaan is een berg met een krater.*
- 2 *Een krater is een opening in een berg waaruit bij een uitbarsting vuur, as en stenen (lava) komen.*
- 3 *Een actieve vulkaan heeft nog uitbarstingen, een dode vulkaan niet.*
- 4 *Vulkanen ontstaan aan de randen van de platen op aarde.*
- 5 *Binnen in de aarde zit magma. Dit is zo heet dat er druk ontstaat. De gloeiende massa zoekt een zwakke plek in de aardkorst waardoor het naar buiten kan komen. Op deze plek ontstaat dan een vulkaan.*
- 6 *Lava.*
- 7 *De Etna is een actieve vulkaan met actieve en uitgedoofde kraters. Het is de grootste vulkaan van Europa.*

landen	gebieden
Bulgarije	Sicilië
Italië	✱ Sardinië
Kroatië	gebergten en vulkanen
Roemenië	Alpen
Servië en Montenegro	✱ Apennijnen
✱ Albanije	✱ Balkan
✱ Bosnië-Herzegovina	✱ Etna
✱ Macedonië	wateren
✱ Malta	Donau
✱ Slovenië	Middellandse Zee
steden	Po
Belgrado	Zwarte Zee
Boekarest	✱ Adriatische Zee
Milaan	✱ Tiber
Rome	✱ Tyrreense Zee
Sofia	
Turijn	
Sarajevo	

- gebieden
 - Sicilië
 - ✱ Sardinië
- gebergten en vulkanen
 - Alpen
 - ✱ Apennijnen
 - ✱ Balkan
 - ✱ Etna
- wateren
 - Donau
 - Middellandse Zee
 - Po
 - Zwarte Zee
 - ✱ Adriatische Zee
 - ✱ Tiber
 - ✱ Tyrreense Zee
- landen
 - Bulgarije
 - Italië
 - Kroatië
 - Roemenië
 - Servië en Montenegro
 - ✱ Albanië
 - ✱ Bosnië-Herzegovina
 - ✱ Macedonië
 - ✱ Malta
 - ✱ Slovenië
- steden
 - Belgrado
 - Boekarest
 - Milaan
 - Rome
 - Sofia
 - Turijn
 - ✱ Sarajevo

